

Maakuntahallitus

Aika 25.05.2026 klo 08:30 -

Paikka Uudenmaan liitto, Esterinportti 2 B, Helsinki, Maakuntasali

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
65	Kokouksen järjestäytyminen	3
66	Ajankohtaisten asioiden katsaus maakuntavaltuustolle	4
67	Talouden ajankohtaiskatsaus	5
68	Johtajien antamat lausunnot	6
69	Valmistuneet julkaisut	7
70	Kokousaikataulu tiedoksi	8
71	Maakunnan liiton ja sen jäsenkuntien edustajien valitseminen maakunnan yhteistyöryhmään; uusi jäsen Silvia Modigin tilalle	9
72	Lausunto Vihdin Nummelan osayleiskaavan valmisteluvaiheesta	11
73	Merialuesuunnitelman alustavan luonnoksen lähettäminen kommenteille	20
74	Reilusti edellä – Uusimaa-ohjelman 2022-2025 seurantaraportti	27
75	Liikennehankkeiden edunvalvonnan priorisointi	29
76	Uudenmaan liiton hallitusohjelmatavoitteet 2027	31

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	
Läsnä	Limnell Jarno	Puheenjohtaja	
	Kaukola Ulla	I varapuheenjohtaja	
	Modig Silvia	II varapuheenjohtaja	
	Choudhry Tanveer	Jäsen	Ilmoittanut esteen
	Diarra Fatim	Jäsen	
	Elo Tiina	Jäsen	
	Haapaniemi Timo	Jäsen	
	Kasonen Mika	Jäsen	
	Kauste Mikki	Jäsen	
	Korpinen Laura	Jäsen	
	Lackman Taina	Jäsen	
	Laine Pekka	Jäsen	
	Laitasalo-Kekkonen Anni	Jäsen	
	Lohikoski Juhani	Jäsen	
	Rautava Risto	Jäsen	
	Sigfrids Frida	Jäsen	
	Haimala Timo	Strateginen varajäsen	
	Haukkamäki Vilja	Strateginen varajäsen	
	Laukkanen Erkki	Strateginen varajäsen	
Maukonen Mikko	Strateginen varajäsen		
Siggberg Björn	Strateginen varajäsen		
Muu	Arajärvi Pentti	Maakuntavaltuuston pj	
	Holopainen Mari	Maakuntavaltuuston I vpj	
	Karhuvaara Arja	Maakuntavaltuuston II vpj	
	Telén Tuija	Esittelijä	
	Venäläinen Eero	Aluekehitysjohtaja	
	Siivola Mari	Aluesuunnittelujohtaja	
	Isokangas Liisa	Hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Myllymäki Mikko	Yhteysjohtaja	
	Suursalmi Tero	Lakimies	
	Kanervirta Anna	Viestinnän asiantuntija	

Maakuntahallitus

25.05.2026

65

Kokouksen järjestäytyminen

Maakuntahallitus 25.05.2026

Esittelijän päätösesitys

Maakuntahallitus

- päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi,
- toteaa, että kyseessä on maakuntavaltuuston 2.9.2025 § 19 hyväksymän perussopimuksen soveltamisohjeen mukainen strategisesti merkittävä kokous, johon on kutsuttu puhe- ja läsnäolo-oikeudella kehyskuntia edustavat varajäsenet,
- valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa (Tiina Elo, Timo Haapaniemi).

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Maakuntahallitus

25.05.2026

66

Ajankohtaisten asioiden katsaus maakuntavaltuustolle

Maakuntahallitus 25.05.2026

189/00.01.02.00/2026

Selostus

Maakuntavaltuustolle esitellään ajankohtaiskatsaus liiton strategisten tavoitteiden edistämisestä sekä muista ajankohtaisista asioista 9.6.2026 kokouksessa.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää esittää maakuntavaltuustolle, että se merkitsee ajankohtaisten asioiden katsauksen tiedoksi.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Oheismateriaali

Ajankohtaiskatsaus maakuntavaltuustolle; MHS 25.5.2026

Maakuntahallitus

25.05.2026

67

Talouden ajankohtaiskatsaus

Maakuntahallitus 25.05.2026

44/02.01.01.00/2026

Selostus

Hallintojohtaja esittelee kokouksessa talouden toteuman ajankohtaiskatsauksen.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä talouden ajankohtaiskatsauksen tiedoksi.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Liisa Isokangas

Oheismateriaali

Talouden ajankohtaiskatsaus, MHS 25.5.2026

Maakuntahallitus

25.05.2026

68

Johtajien antamat lausunnot

Maakuntahallitus 25.05.2026

Selostus

Edellisen kokouksen jälkeen on annettu Liitteet-kohdassa listatut lausunnot.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi johtajien antamat lausunnot.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Liisa Isokangas

Liitteet

- Liite 1 Lausunto luonnoksesta kansalliseksi toimintasuunnitelmaksi helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi
- Liite 2 Lausunto Liikenne- ja viestintäviraston päätösluonnoksesta Helsinki-Vantaan lentoasemaa koskevien meluperusteisten toimintarajoitusten tarpeellisuudesta
- Liite 3 Lausunto Siuntion Kasaberget asemakaavan luonnoksesta
- Liite 4 Lausunto Mäntsälän Graniittitie 4 asemakaavamuutoksen OAS ja luonnos
- Liite 5 Lausunto lunastus- ja ennakkohaltuunottolupahakemuksesta, Mäntsälä-Palomäki-Kapuli 2x110 kV voimajohto, Nivos Verkot Oy
- Liite 6 Lausunto Tammisaaren sairaalan asemakaavamuutoksen luonnoksesta, Raasepori
- Liite 7 Lausunto Vihersiniverkostosuunnitelma VISSI:stä (nro 2009), ehdotusvaihe
- Liite 8 Lausunto luonnos hallituksen esitykseksi yhdyskuntakehittämislaiksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Liite 9 Vastine Destia Oy:n Uudenmaan liiton lausunnosta antamaan vastineeseen
- Liite 10 Vastine Göran Hagelberg Oy:n Uudenmaan liiton lausunnosta antamaan vastineeseen
- Liite 11 Vastine Peab Industri Oy:n Uudenmaan liiton lausunnosta antamaan vastineeseen

Maakuntahallitus

25.05.2026

69

Valmistuneet julkaisut

Maakuntahallitus 25.05.2026

Selostus

Luonnon monimuotoisuuden käsikirja maankäytön suunnitteluun.
Esimerkkinä KUUMA-seutu. Uudenmaan liiton julkaisu C 113 - 2026

Kaikki Uudenmaan liiton julkaisut:
<https://uudenmaanliitto.fi/julkaisut/>

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi valmistuneet julkaisut.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Liisa Isokangas

Maakuntahallitus

25.05.2026

70

Kokousaikataulu tiedoksi

Maakuntahallitus 25.05.2026

Selostus

Seuraavat **maakuntahallituksen** kokoukset

- 15.6.2026 klo 8.30-10.30
- 24.8.2026 klo 8.30-10.30
- **14.9.2026** aamukoulu klo 8.30-10.30 **UUSI AJANKOHTA**
  - o aiheena maakuntaohjelmaa täydentävät tiekartat
- 28.9.2026 klo 8.30-10.30
- 12.10.2026 aamukoulu klo 8.30-10.30
- 26.10.2026 klo 8.30-10.30
  - o Kokous kuntavierailuna, Kirkkonummi
- 23.11.2026 klo 8.30-10.30, strateginen kokous
- 14.12.2026 klo 8.30-10.30

Seuraavat **maakuntavaltuuston** kokoukset

- 9.6.2026 klo 10.00
- 8.12.2026 klo 10.00

Seuraava **maakunnan yhteistyöryhmän** kokous

- 16.6.2026 klo 9-11.30

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi kokousaikataulun.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Liisa Isokangas

Maakuntahallitus

25.05.2026

71

Maakunnan liiton ja sen jäsenkuntien edustajien valitseminen maakunnan yhteistyöryhmään; uusi jäsen Silvia Modigin tilalle

Maakuntahallitus 25.05.2026

Selostus

Aluekehittämistä koskevien suunnitelmien, ohjelmien ja sopimusten valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista varten maakunnassa on maakunnan yhteistyöryhmä (MYR). Uudenmaan maakunnan yhteistyöryhmän asettamista säädellään laissa ja asetuksessa (Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta 756/2021). Maakunnan yhteistyöryhmän työtä ohjaa lisäksi vuonna 2025 hyväksyttävä Uudenmaan maakuntaohjelma 2026–2029.

Maakuntahallitus on valinnut 27.10.2025 keskuudestaan maakunnan yhteistyöryhmään maakunnan liiton ja sen jäsenkuntien edustajiksi kahdeksan varsinaista jäsentä ja heille henkilökohtaiset varaedustajat seuraavasti:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Markku Markkula	Jarno Limnell
Taina Lackman	Vilja Haukkamäki
Sirpa Hertell	Verna Finström
Timo Haapaniemi	Mika Kasonen
Tanveer Choudhry	Tarja Kantola
Silvia Modig	Juhani Lohikoski
Risto Rautava	Anni Laitasalo-Kekkonen
Frida Sigfrids	Björn Siggberg

Silvia Modig on pyytänyt eroa maakunnan yhteistyöryhmän jäsenyydestä 22.4.2026.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- myöntää Silvia Modigille eron maakunnan yhteistyöryhmän jäsenyydestä,
- valita keskuudestaan maakunnan yhteistyöryhmään uuden jäsenen Modigin tilalle.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen

Täytäntöönpano:

Päätösote: uusi jäsen

Maakuntahallitus

25.05.2026

72**Lausunto Vihdin Nummelan osayleiskaavan valmisteluvaiheesta**

Maakuntahallitus 25.05.2026
277/06.02.00/2025

Tiivistelmä

Lausunnossa korostetaan kestävän yhdyskuntarakenteen, ilmastomuutoksen hillinnän sekä kestävien liikkumismuotojen edistämisen merkitystä. Keskeisinä tavoitteina pidetään nykyiseen rakenteeseen tukeutuvaa kasvua, keskusten vahvistamista sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamista.

Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan vaihtoehto 1, jossa kasvu painottuu nykyiseen Nummelan keskustaan, vastaa varsin hyvin maakuntakaavan tavoitteita tukemalla yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, palveluiden saavutettavuutta ja kestävästä liikkumisesta. Vaihtoehto 2 puolestaan kytkeytyy vahvasti tulevaan Vihti–Nummelan asemansuutuun ja Länsiradan toteutumiseen. Liitto pitää tärkeänä, että kaavatyössä tarkastellaan selkeämmin alueen kehittämisen riippuvuutta radan toteutumisesta sekä osayleiskaavan suhdetta mahdolliseen asemansuutuun.

Lausunnossa pidetään väestönkasvun tavoitteita perusteltuina, mutta korostetaan kasvun vaiheistamisen ja kestävän sijoittamisen merkitystä. Liikenteen osalta liitto pitää hyvänä kestävien kulkumuotojen huomioimista, mutta toivoo vaikutusten arviointiin tarkempaa tarkastelua esimerkiksi ruuhkautumisen osalta. Myös liityntäpysäköinnin ja raskaan liikenteen levähdyspaikkojen huomioimista pidetään tärkeänä.

Kaupun, viherrakenteen, luontoarvojen ja kulttuuriympäristöjen osalta lausunnossa pidetään tehtyjä selvityksiä pääosin laadukkaina, mutta niiden ohjausvaikutusta kaavaratkaisussa tulisi vahvistaa. Erityisesti maakunnallisesti arvokkaiden luontokohteiden huomioimista kaavakartalla pidetään tärkeänä.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Asian vireilletulo

Vihdin kunta on pyytänyt lausuntoa Nummelan osayleiskaavan valmisteluaineistosta. Lausunnon määräaika on 15.5.2026, Uudenmaan liitto on saanut lisäaikaa 29.5.2026 saakka.

Asiakirjat ovat nähtävillä osoitteessa: <https://www.vihti.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/yleiskaavoitus/kaava-0255-nummelan-osayleiskaava/>

Kaava-alueen sijainti ja laajuus

Nummelan osayleiskaava-alue sijaitsee läntisellä Uudellamaalla Vihdin kunnassa. Suunnittelualue rajautuu idässä ja lännessä järviolueisiin ja sitä halkoo lounais-koillissuunnassa Ensimmäinen Salpausselkä sekä Kehätie (vt 25). Pohjois-eteläsuunnassa alueen läpi kulkee Porintie (vt 2). Kaava-alue kattaa Nummelan asemakaavoitetut alueet sekä taajaman lieve- ja kasvualueita, ja Nummelan keskusta-alueen Huhdanmäkeä lukuun ottamatta. Alue rajoittuu etelässä Etelä-Nummelan lainvoimaiseen osayleiskaavaan. Suunnittelualue on kooltaan noin 2 100 hehtaaria.

Suunnittelualueella oli noin 11 600 asukasta vuonna 2023 ja 4 300 työpaikkaa vuonna 2022 (Lähde: Suomen ympäristökeskus & Tilastokeskus, YKR-aineisto).

Kaavan tavoitteet

Nummela on Vihdin tärkein kaupallinen ja hallinnollinen keskus, jonka elinvoimaisuus on kriittinen tekijä koko Vihdin kasvun ja kehittymisen kannalta. Nummelan osayleiskaavan tarkoituksena on määrittellä visio Nummelan taajaman ja erityisesti sen keskusta-alueen kehittämisestä.

Nummelan osayleiskaavasta muodostuu Vihdin suurimman taajaman ja hallinnollisen keskuksen pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma ja osayleiskaavan tavoitevuosi on 2050. Sen tehtävänä on ohjata asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että Länsiradan ja Nummelan aseman toteutuessa (Etelä-Nummelan osayleiskaava-alueelle, kaava 0267) taajaman kasvu tapahtuu hallitusti, keskusta tiivistyy, palvelut ja työpaikat sijoittuvat hyvin saavutettavasti ja Nummelan asema kunnan kaupallisena ja hallinnollisena keskuksena vahvistuu. Nummelan osayleiskaava sovittaa yhteen nykyisen taajamarakenteen, suunnitellun asemanseudun kehittämisen sekä ympäröivän maaseudun ja järviolueiden kokonaisuuden.

Kaavatilanne

Nummelan osayleiskaavatyön tarkoituksena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Nummelan taajama on pääosin asemakaavoitettu, mutta osa asemakaavoista on jo vanhentuneita. Nummelaan ei ole aiemmin laadittu osayleiskaavaa ja kunnan keskeisen taajaman kehittämistä on tarve selvittää yksittäisiä asemakaavoja laajemmin.

Nummelan osayleiskaavan ns. esityönä on käynnistetty vuonna 2022 kaavarunkotyö, [Nummelan keskustan kaavarunko - Vihti](#). Kaavarunko toimii ohjeellisena maankäytön suunnitelmana/visiona, jolla ei ole oikeusvaikutuksia.

Yleiskaava

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen, strateginen yleiskaava (lainvoima 19.12.2021). Kaava-alueelle sijoittuu strategisen yleiskaavan ns. pääkartalla mm. seuraavia merkintöjä: keskustatoimintojen alue, tiivistyvä taajama, toissijainen taajaman laajentumisalue, maaseutuelinkeinojen alue,

tuotanto- ja varastotoiminnan alue, virkistysalue, lentokenttäalue, yhdyskuntarakenteen kehityskäytävä, yhdyskuntarakenteen jäsentämistarve ja tarve viheryhteydelle.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. (AKL 32.1§).

Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat Helsingin seudun, Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavat ovat tulleet korkeimman hallinto-oikeuden 13.3.2023 antamien päätösten myötä lainvoimaiseksi.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa *suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä* ovat voimassa seuraavat merkinnät:

- keskustatoimintojen alue, keskus (Nummela)
- taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke (Nummela)
- päärata (Hanko-Hyvinkää)
- valtakunnallisesti merkittävä kaksiajorata tie (vt25)
- valtakunnallisesti merkittävä yksiajorata tie (vt25)
- liityntäpysäköintialue (Nummela)
- arvokas geologinen muodostuma (Nummela; Hiidenmäki)
- pohjavesialue (Lautoja, Isolähde, Nummelanharju, Ukinvaha, Lohjanharju)
- voimajohto (Kopula-Nurmijärvi 110 kV)
- maakaasun runkoputki (Gasum kaasuputki)
- raakavesitunneli (Hiidenvesitunneli)
- kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (Enäjärven kulttuurimaisema)
- kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (Kopun kartano sekä Luontolan ja Päivölän virkistuskodit; Vuorelan koulukoti)
- suojelualue (Villurinsuo)
- Uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke (Etelä-Nummela)
- päärata (ESA-rata, nyk. Länsirata)

Lisäksi suunnittelualueella ovat voimassa yleiset suunnittelumääräykset, kuten:

- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä vesiensuojelua ja pyrittävä parantamaan vesien ekologista tilaa.

Kun vallitsevaa kaavatilannetta tulkitaan, on kaikki voimassa olevat maakuntakaavat ja maakuntakaavamerkinnot huomioitava samanaikaisesti. Epäviralliseen kaavayhdistelmään voi tutustua osoitteessa:

www.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavatvoimassa.

Uudenmaan liitto tuo lausunnossaan esiin maakunnallisia näkökulmia sekä maakuntakaavan mukaisia huomioita Nummelan osayleiskaavaluonnoksen kahdesta alustavasta kehittämisvaihtoehdosta, vaihtoehto 1 "Nummelan painotus" ja vaihtoehto 2 "Aseman painotus".

Kasvun kestävä ohjaaminen

Uudenmaan liitto toteaa, että maakuntakaavan ja sen yleisten suunnittelumääräysten läpileikkaavana tavoitteena on edistää alueidenkäytön suunnittelussa ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja. Maakuntakaavassa korostuvat erityisesti kestävä alue- ja yhdyskuntarakenteen tavoitteet, kuten keskusten vahvistaminen, kestävä liikkuemisen edellytysten tukeminen sekä olemassa olevan yhdyskuntarakenteen tehostaminen ja täydentäminen.

Uudenmaan liitto pitää keskeisenä, että osayleiskaavatyössä tunnistetaan maakuntakaavan keskeiset tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet. Näitä ovat erityisesti kestävä kasvun ohjaaminen ja yhdyskuntarakenteen tehostaminen nykyiseen rakenteeseen tukeutuen, keskusten ja asemanseutujen vahvistaminen sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantaminen. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna liitto pitää maakuntakaavan mukaisina ratkaisuja, jotka pyrkivät hyödyntämään olevaa yhdyskuntarakennetta ja täydentämään sitä.

Maakuntakaavassa suunnittelualue on pääasiassa osoitettu *taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeksi*. Merkintä rajautuu pohjoisessa valtatiehen 25 ja idässä valtatiehen 2. Alueen keskelle sijoittuu keskustatoimijojen merkintä. Eteläosaan kohdistuu lisäksi merkintä *uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke*. Nummelan keskus on osoitettu maakuntakaavassa keskustatoimintojen alueena.

Vihdin Nummelan osayleiskaavaluonnoksessa on esitetty kaksi vaihtoehtoa, VE1 Nummelan painotus ja VE2 Aseman painotus. Vaihtoehdot eroavat toisistaan kasvun sijoittumisen ja ajoituksen osalta.

Nummelan osayleiskaavan vaihtoehto 1 vastaa skenaarioon, jossa Vihti-Nummelan asemanseudun rakentuminen Länsiradan myötä alkaa vasta osayleiskaavan tavoitevuonna 2050 tuoden 0,5 %:n lisäyksen vuotuisen väestönkasvutavoitteeseen. Vaihtoehdossa kasvu painottuu osayleiskaavan alueelle ja mahdollistaa uutta asuinrakentamista noin 4 000 asukkaalle.

Nummelan osayleiskaavan vaihtoehto 2 vastaa skenaarioon, jossa Vihti-Nummelan asemanseudun rakentuminen alkaa jo vuonna 2030 tuoden 1 %:n lisäyksen vuotuisen väestönkasvutavoitteeseen. Vaihtoehto suuntaa merkittävän osan Nummelan kasvusta Etelä-Nummelan tulevalle asemanseudulle (osayleiskaava-alueen ulkopuolella), jonka rakentuminen käynnistyisi 2030-luvulla. Nummelan osayleiskaavan alueelle vaihtoehto mahdollistaa uutta asuinrakentamista noin 1 360 asukkaalle. Kasvu nivoisi Nummelan keskustan ja tulevan asemanseudun yhdeksi raideliikenteeseen tukeutuvaksi kokonaisuudeksi ja muuttaisi yhdyskuntarakenteen kehityksen painopistettä.

Uudenmaan liitto toteaa, että Vaihtoehto 1 Nummelan painotus tukeutuu pääosin maakuntakaavan mukaisiin taajama- ja keskustatoimintojen alueisiin sekä olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Ratkaisu tukee maakuntakaavan tavoitteita yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä, keskusten vahvistamisesta sekä kestävästä liikkumisen edellytysten parantamisesta. Lisäksi keskustaan painottuva täydennysrakentaminen tukee palveluiden saavutettavuutta ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä.

Vaihtoehto 2 laajentaa yhdyskuntarakennetta kohti Vihti-Nummelan asemanseutua, joka on maakuntakaavassa osoitettu merkinnällä *uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke*. Kehittämisperiaatemerkinällä osoitetaan tuleviin asemanseutuihin tukeutuvat, maakunnan kehittämisen kannalta merkittävät uudet taajamatoimintojen vyöhykkeet. Uuden raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen maankäyttö sekä uuden tai olevan raideliikenneyhteyden ja uuden aseman suunnittelu tulee kytkeä toisiinsa. Vyöhykkeelle ei tule suunnitella sellaista alueidenkäyttöä, joka estää tai merkittävästi haittaa alueen tulevaa kehittämistä tiiviiksi, monipuolisia toimintoja ja palveluita mahdollistavaksi, raideliikenteeseen tukeutuvaksi taajama-alueeksi. Vyöhykkeellä tulee kiinnittää erityistä huomiota kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin. Vyöhykkeen toteuttaminen voi alkaa jo ennen, kuin alueella on asema. Vyöhykkeen toteuttamisen aikana ennen aseman rakentamista on huolehdittava riittävän palvelutason joukkoliikenteen järjestämisestä alueelle.

Vaihtoehdossa 2 taajama-alue laajenee osayleiskaava-alueen ulkopuolelle, ja ratkaisun toteutuminen on sidoksissa Länsiradan toteuttamiseen. Kaavatyössä olisi tämän vuoksi perusteltua tarkastella ja tuoda selkeämmin esiin, miten alueen kehittäminen kytkeytyy radan toteuttamispäätökseen sekä millainen suhde osayleiskaavalla on mahdollisesti kehittyvään asemanseutuun.

Väestö

Osayleiskaavan luonnoksen vaihtoehdossa 1 varaudutaan koko kunnan tasolla 0,5 % vuosittaiseen kasvuun ja vaihtoehdossa 2 suurempaan 1,0 % kasvuun. Vaihtoehtojen välinen ero tavoitellussa kasvussa selittyy Länsiradan ja sen asemanseudun aikaisemmalla toteuttamisella vaihtoehdossa 2. Uudenmaan liiton väestöprojektioiden (2025) mukainen kasvu on Vihdissä suurimmillaan n. 1,27 %/vuosi ja toisaalta alhaisimmillaan kunnan väkiluku pienenee nykyisestä. Uudenmaan liitto pitää esitettyjä väestönkasvun tavoitteita ja niihin varautumista perusteltuina, kunhan huolehditaan että kasvua ohjataan kestävyuden ja elinvoiman kannalta parhaimpiin sijainteihin ja niiden toteuttamista vielä vaiheistaen.

Liikenne

Osayleiskaavassa on osoitettu kehittämistoimenpiteitä valtakunnallisesti merkittävälle väylille, joilla parannetaan mm. liikennesujuvuutta ja – turvallisuutta. Uudenmaan liitto pitää hyvänä liikenteen toimintaedellytysten parantamista, mutta muistuttaa vielä, ettei valtakunnallisesti merkittävälle väylille tai niiden välittömään läheisyyteen saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka heikentävät pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa. Lisäksi uusien liittymien osalta tulee seuraavat ehdot täyttyä:

- liittymä on mahdollista toteuttaa tien liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta vaarantamatta
- liittymä ei hajauta yhdyskuntarakennetta
- liittymästä on tehty liikennejärjestelmätasoinen liikenneselvitys, joka osoittaa liittymän tarpeellisuuden ja kokonaisuudessaan positiiviset vaikutukset
- liittymä palvelee valtakunnallista tai seudullista liikenneverkkoa

Uudenmaan liitto piti hyvänä valmisteluvaiheen tarkastelua kestävästä liikkumismuodoista Nummelassa että taajamien välillä. Uudenmaan liitto toivoo, että kestävästä liikkumisen huomiointi työn jatkosuunnittelussa pysyy mukana ja varmistetaan sen ohjausvaikutus tarkemman tason suunnitelmissa. Saavutettavan juna- ja linja-autoliikenteen yhteensovittaminen on kestävästä liikkumisen edistämiseksi tärkeää. Uudenmaan liitto koki hyvänä kuvattua tarvetta pysäköintiratkaisujen tehostamista, erityisesti liityntäpysäköinnin ja sen sijainnin kannalta joukkoliikenteen vaihtopaikkojen suhteen. Uudenmaan liitto toivoo, että kaavakartalla tulotaisiin osoittamaan saavutettava ja maakunnallisesti merkittävän liityntäpysäköintialue.

Liikennemäärien kasvun tarkastelu skenaarioittain oli hyvä: Uudenmaan liitto piti hyvänä toisen skenaarion asettamista liikennemäärien suhteen maksimiin. Vaikutustenarvioinnissa ei kuitenkaan arvioutu liikennemäärän kasvun myötä tapahtuvan ruuhkautumisen vaikutuksia. Uudenmaan liitto toivoo, että liikenteen muutoksen vaikutuksia arvioidaan selostuksessa kattavammin vaikutusten todellisen kuvan saavuttamiseksi.

Lisäksi Uudenmaan liitto pitää merkittävänä, että raskaan liikenteen levähdyspaikat osoitettaisiin kaavakartalla ja kuvattaisiin tarkemmin kaavaselistuksessa.

Elinkeinot ja kauppa

Suunnittelualueella maakuntakaavan kaupan ohjaus perustuu keskustatoimintojen alueen ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen merkintöjä koskeviin suunnittelumääräyksiin sekä maakuntakaavan kauppaa koskevaan yleismääräykseen seuraavasti:

- Maakuntakaavassa keskusta-alueena on osoitettu Nummelan keskusta. Tällä alueella maakuntakaava ei aseta rajoituksia kaupan sijoittumiselle, määrälle tai laadulle. Keskusta-alueen laajuus tulee määritellä tarkemmin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Osayleiskaavassa keskusta-alueen laajuus on määritetty vaihtoehdosta riippuen hiukan eri tavoin.
- Maakuntakaavassa taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeenä on osoitettu valtateiden 25 ja 2 välinen alue sekä hiukan valtatie 25 pohjoispuolista aluetta. Tällä alueella maakuntakaavassa esitetyt merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alarajat ovat seuraavat: Keskustahakuinen kauppa (päivittäistavaran kauppa ja muun erikoistavaran kauppa) 10 000 k-m², paljon tilaa vaativa erikoistavaran kauppa 10 000 k-m². Osayleiskaavassa esimerkiksi Veikkoinkorven, Kenttälän, Rajanummen, Kuoppnummen ja Kalkkimäen alueet sijoittuvat tälle vyöhykkeelle.

- Muilla alueilla on voimassa maakuntakaavan kauppaa koskeva yleismääräys: ”Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m², ellei selvitysten perusteella muuta osoiteta ja ellei näissä suunnittelumääräyksissä muuta määrätä. Merkitykseltään seudullisella vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan myös useasta myymälästä koostuvaa vähittäiskaupan aluetta, joka on vaikutuksiltaan verrattavissa merkitykseltään seudulliseen vähittäiskaupan suuryksikköön.” Osayleiskaavassa esimerkiksi Tuohivehmaan, Hiidenrannan, Lankilan, Nummipeltojen, Kaukoilantien ja Oinasjoentien alueet sijoittuvat tälle alueelle.

Osayleiskaavaluonnoksen pääkartoilla kaupan ja palveluiden symbolit osoittavat kaupan ja palveluiden likimääräistä sijoittumista alueella sekä tarjoavat jonkinlaisia viitteitä toimintojen kokoluokasta. Symbolit eivät kuitenkaan osoita selkeää mitoitusta kaupan toiminnoille tai ohjaa toimintojen laatua. Näin ollen pääkartat yksinään ovat riittämättömiä maakuntakaavan kaupan ohjauksen välittymiseksi tarkempaan suunnitteluun.

Eri kaupan toimintojen sijoittumista, laatua ja mitoitusta on tarkemmin eritelty Elinkeinotoimintojen ja kaupan teemakartoilla, joissa on esitetty myös niihin liittyviä määräyksiä. Huomiota tulisi kiinnittää mm. paikallisesti merkittävän kaupan määrittelyyn. Paikallisesti merkittävän kaupan määrä tulisi esittää selkeästi huomioiden maakuntakaavassa esitetyt seudullisuuden alarajat ja/tai kaupallisen selvityksen tulokset. Kaiken kaikkiaan kauppaa koskevat suunnittelumääräykset tulisi esittää varsinaisen yleiskaavan pääkartan, ei teemakarttojen yhteydessä, jotta ne olisivat oikeusvaikutteisia.

Uudenmaan liitto myös muistuttaa, että kaupan mitoitukseen sisällytetään kaikki toiminnallisen kokonaisuuden alueella sijaitsevat kaupan kerrosalaneliömetrit. Mukaan lasketaan olemassa oleva ja uusi liiketila, lisäksi myös merkitykseltään paikallinen liiketila. Myös voimassa olevien asemakaavojen mahdollistama liiketila otetaan huomioon. Esimerkiksi kaavaselostuksen s. 52 puhutaan Kaukoilantien kiertoliittymän ja Ratastien ympärille sijoittuvasta paikallisesti merkittävästä myymäläkeskittymästä; tekstin mukaan asemaakaavoissa on myymälä- ja liiketilaa osoitettu jo n. 30 000 k-m². Tämä määrä jo yksinään ylittää maakuntakaavan seudullisuuden alarajan.

On hyvä, että Vihdin kaupallisen palveluverkon selvitystyö on käynnissä. Selvityksen kautta voidaan mm. etsiä tarkempia suuntaviivoja kaupan eri toimintojen sijoittumiselle sekä esimerkiksi sille, millainen määrä kauppaa katsotaan milläkin alueella paikallisesti merkittäväksi.

Viherrakenne, ekologiset yhteydet, luontoarvot

Osayleiskaavan taustaselvityksessä (2025) on tunnistettu Nummelan alueen keskeinen siniviherrakenne ja ekologinen verkosto. Selvityksessä on huomioitu kattavasti myös maakunnalliset ekologiset verkostot. Selvitys tarjoaa erinomaisen tietopohjan paikallisen siniviherrakenteen suunnittelemiseen ja kehittämiseen siten, että ratkaisuilla turvataan sekä vahvistetaan ekologisia verkostoja. Ekologisen verkoston taustaselvitys suosituksineen on huomioitu laajasti osana osayleiskaavaluonnosta. Myös viher- ja virkistysverkoston yleismääräys on ekologisen verkoston osalta kattava. Uudenmaan liitto ehdottaa, että määräykseen lisätään maininta

pyrkimyksestä lieventämishierarkiaan eli siihen, että luontohaittoja tulee pyrkiä ensisijaisesti välttämään, toissijaisesti lieventämään ja viimeisenä vaihtoehtona kompensoimaan.

Maakuntakaavan yleismääräys edellyttää, että ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot.” Osayleiskaavan taustaksi on tehty luontoselvitys (2025), jonka arvoluokituksessa on tunnistettu myös maakunnallisesti arvokkaat kohteet. Luontoselvityksessä on annettu tunnistettujen arvokkaiden kohteiden osalta kattavat suositukset maankäytölle sisältäen niille suositellut kaavamerkinnot.

Osayleiskaavaluonnoksen kaavakartalla ei ole esitetty luontoselvityksessä tunnistettuja arvokohteita. Kaavaselostuksen mukaan luontoselvityksessä tunnistetut arvot on huomioitu toimintojen sijoittelussa. Tunnistettujen maakunnallisten luontoarvojen huomiointi kaavakartalla tai oikeusvaikutteisilla teemakartoilla on tärkeää, jotta luontoarvot säilyvät. Nyt osayleiskaavan yleismääräyksissä sanotaan: ”Alueet, niiden käyttö ja toteutus on suunniteltava siten, että turvataan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajiesiintymien säilyttämisedellytykset--”. Näiden tunnistettuja sijainteja ei kuitenkaan tuoda ratkaisussa tarpeeksi esiin. Uudenmaan liitto pyytää, että maakunnalliset luontoarvot huomioidaan kaavan jatkovalmistelussa. Kaavaratkaisu luontoarvojen osalta tulisi myös perustella kattavammin selostukseen.

Ilmastovaikutukset ja hiilensidonta

Osayleiskaavan alustavista vaihtoehdoista laadittu ilmastovaikutusten arviointi on tehty laadukkaasti kattaen kaikki keskeiset osayleiskaavan vaikutukset ja arviointiin liittyvät epävarmuudet. Vaihtoehtojen keskeinen ero ilmastovaikutusten näkökulmasta liittyy uuden rakentamisen sijoittumiseen yhdyskuntarakenteessa ja suhteessa liikennejärjestelmään.

Vaihtoehto 1 nojaa nykyrakenteen kehittämiseen tiivistämällä Nummelan keskustaa ja ympäröivää taajamaa. Vaihtoehdossa 2 vaikutukset kohdistuvat enemmän kaava-alueen ulkopuolelle ja etenkin liikenteen vaikutusten osalta ovat vahvasti riippuvaisia Länsiradan toteutumisesta. Tämä asetelma näkyy myös selvästi arvioitaessa kaavan vaikutuksia hiilinieluihin, jotka vaihtoehdossa 1 näyttäytyvät suurempina menetyksinä kuin vaihtoehdossa 2. Kuitenkin tosiasiaa vaihtoehdossa 2 hiilinielujen menetys on pääosin ”ulkoistettu” kaavan vaikutuksista, sillä menetykset tapahtuvat Etelä-Nummelan asemanseutua rakennettaessa. Kokonaisuutena vaihtoehtoa 1 voidaan pitää ilmastovaikutusten näkökulmasta parempana ja riskittömämpänä kuin vaihtoehtoa 2. Toisaalta mikäli Länsirata toteutuu, on tärkeää, että maankäyttö mahdollistaa radan liikenteellisten hyötyjen täysimääräisen hyödyntämisen.

Arviointiin sisältyy myös konkreettiset suositukset jatkosuunnitteluun. Näiden huomioon ottaminen soveltuvien osin Nummelan osayleiskaavan valmistelussa on tärkeää, jotta haitallisia vaikutuksia voidaan suunnittelun keinoin lieventää ja myönteisiä vaikutuksia vahvistaa. Uudenmaan liitto haluaa nostaa esille etenkin seuraavien suositusten huomioimisen kaavan jatkovalmistelussa, riippumatta siitä mihin vaihtoehtoon tai niiden yhdistelmään suunnittelu pohjautuu:

- Yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukainen täydentyminen ja sen eri osien kytkeytyminen toisiinsa kestävästi
- Rakentamisen ohjaaminen siten, että minimoidaan hiilinielujen- ja varastojen menetykset sekä viherrakenteen pirstoutuminen
- Toteuttamisen vaiheistuksen määrittely vähintään periaatetasoisesti huomioiden liikkumisen yhteyksien ja palveluiden kehittämistarpeet
- Nummelan keskustan vahvistaminen maankäyttöä kehittämällä ja sen saavutettavuutta parantamalla
- Kestävien kulkumuotojen käyttöedellytysten ja matkaketjujen toimivuuden vahvistaminen
- Paikallisten ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntämisen edellytysten tarkentaminen

Kulttuuriympäristö

Osayleiskaavan alueella on maakuntakaavassa osoitettu Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue - ominaisuusmerkinnällä kohteet Vuorelan koulukoti (RKY) ja Kopun kartano sekä Luontola ja Päivölän virkistyskodit. Myös Enäjärven kulttuurimaisema kurottuu kaava-alueelle pieneltä osin.

Osayleiskaavatyössä on laadittu osayleiskaava-alueelta kulttuuriympäristöselvitys sekä arkeologinen inventointi. Selvitykset suosituksineen vastaavat tässä vaiheessa maakuntakaavan suunnittelumääräykseen kulttuuriympäristöarvojen turvaamisesta ja huomioon ottamisesta, ja antavat erinomaisen tietopohjan Nummelan alueen kehittämiseen.

Oleellista kaavatyön jatkovaiheissa on, että selvitysten keskeiset suositukset jalkautuvat osaksi kaavaratkaisua ja sen kaavamääräyksiä.

Yhteenveto

Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että Nummelan osayleiskaavan jatkovalmistelussa vahvistetaan maakuntakaavan tavoitteiden mukaista kestävä yhdyskuntarakennetta, huomioidaan liikenteen, ilmaston ja luontoarvojen vaikutukset kokonaisvaltaisesti sekä selkeytetään kaavaratkaisujen esitystapaa ja vaiheistusta. Liitto korostaa erityisesti sitä, että mahdolliseen Länsirataan ja asemanseutuun tukeutuvan kasvun toteuttamisedellytykset ja vaikutukset tulee arvioida selkeästi osana jatkosuunnittelua. Lisäksi liitto toteaa, että kaava-aineisto on nykyisellään varsin vaikeaselkoinen ja olisi hyvä, että kaavatyön edetessä suunnitteluratkaisut ja niiden vaiheistus esitetään selkeämmin ja havainnollisemmin. Nyt valmisteluaineistosta on vaikea hahmottaa kasvun jakautumista osayleiskaava-alueelle sekä asemanseudulle. Lisäksi kaavamerkinnot ovat tässä vaiheessa vielä yleispiirteisiä, minkä vuoksi osayleiskaavan ratkaisujen maakuntakaavan mukaisuutta on vaikea arvioida yksityiskohtaisesti.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Heidi Koponen

Oheismateriaali

Nummelan oyk valmisteluvaihe esitys; MHS 25.5.2026

Maakuntahallitus	§ 26	26.02.2024
Maakuntahallitus	§ 62	27.04.2026
Maakuntahallitus		25.05.2026

73

Merialuesuunnitelman alustavan luonnoksen lähettäminen kommenteille

Maakuntahallitus 26.02.2024 § 26

Tiivistelmä

Merialuesuunnittelun tavoitteena on tukea meren kestävästä käytöstä sekä parantaa merellisten elinkeinojen harjoittamisen edellytyksiä sekä meriympäristön hyvää tilaa. Merialuesuunnittelusta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Lain mukaan merialuesuunnitelmien laatimisesta vastaavat maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä.

Suomen ensimmäinen merialuesuunnittelukierros toteutettiin rannikkomaakuntien liittojen ja ympäristöministeriön kanssa yhteistyössä vuosina 2017–2021.

Toimintaympäristössä on merialuesuunnitelman hyväksymisen jälkeen tapahtunut muutoksia. Ympäristöministeriö ja merialuesuunnittelun koordinaatio ovat ryhtyneet valmistelemaan toista suunnittelukierrosta ja saaneet tähän rahoitusta selvityksiä ja sidosryhmäyhteistyötä varten.

Tässä kokouksessa esitetään, että maakuntahallitus päättää käynnistää merialuesuunnitelman päivityskierroksen Suomenlahden osalta. Kymenlaakson liitto on osaltaan tehnyt 24.1.2024 vastaavan päätöksen. Tavoitteena on, että suunnitelmaehdotus koko Suomen osalta valmistuu maakuntavaltuustojen hyväksymiskäsittelyä varten vuoden 2026 loppupuolella.

Suunnitteluprosessin aikana kiinnitetään erityistä huomiota tuotosten hyödyntämiseen Uudenmaan liiton strategisten kärkien toteuttamisessa, etenkin hiilineutraaliustiekarttatyössä ja ilmastotoimenpiteissä. Tämän lisäksi merialuesuunnittelussa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan EU-taso ja kansainvälinen ulottuvuus.

Selostus

Merialuesuunnittelusta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain luvussa 8a. Lain mukaan merialuesuunnitelmien laatimisesta vastaavat maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä.

Merialuesuunnittelu on osa EU:n yhdenmetyä meripolitiikkaa, jolla pyritään älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan siniseen talouteen. Merialuesuunnittelun tavoitteena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävästä kehitystä ja kasvua, merialueen luonnonvarojen kestävästä käytöstä, sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Merialuesuunnittelussa tarkastellaan eri käyttömuotojen tarpeita ja sovitetaan ne yhteen ottaen huomioon meriympäristön asettamat

reunaehdot. Merialuesuunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia, mutta strategisena aluesuunnittelun työkaluna se tukee maakuntakaavoitusta ja aluekehitystä tuottamalla tietoa merellisten toimialojen mahdollisuuksista, meriympäristön arvoista ja niiden yhteensovittamisesta.

Ensimmäinen merialuesuunnittelukierros toteutettiin vuosina 2017–2021 ja Suomen Merialuesuunnitelma 2030 valmistui joulukuussa 2020. Suunnitelma laadittiin kolmessa osassa rannikon maakuntien liittojen yhteistyössä. Maakuntavaltuustot hyväksyivät suunnitelmat kukin erikseen. Ympäristöministeriö toimitti suunnitelman EU:hun maaliskuussa 2021.

Valtioneuvoston merialuesuunnittelusta antaman asetuksen mukaan maakuntien liittojen tulee tarkastella merialuesuunnitelmien ajantasaisuutta vähintään kymmenen vuoden välein. Asetuksessa säädetään myös suunnittelualueista: Uudenmaan liitto vastaa yhdessä Kymenlaakson liiton kanssa Suomenlahden suunnittelualueesta. Merialuesuunnitelman alue kattaa aluevedet sekä niihin rajautuvat talousvyöhykkeeseen kuuluvat merialueet.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntien liittojen tulee valmistella merialuesuunnitelma yhteistyössä ja suunnittelualueiden merialuesuunnitelmat on sovittava yhteen. Tämän toteuttamiseksi rannikon maakunnan liitot ovat organisoineet merialuesuunnittelun yhteistyön siten, että Varsinais-Suomen liitto toimii liittojen merialuesuunnittelu-yhteistyön koordinaatioliittona. Liitot ovat yhteistyössä jatkaneet merialuesuunnittelua EU-hankkeissa kuten eMSP NBSR ja MSP Green. Hankkeilla on valmistauduttu suunnitelman päivitykseen mm. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman näkökulmasta.

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston 2021–2027 (EMKVR) kansallisesta meripolitiikan toimintalinjasta on myönnetty rahoitus MSP-EGD (Merialuesuunnittelu – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma) eli Merialuesuunnittelun tietovarannon sekä adaptiivisen yhteistoiminnallisen suunnittelun vahvistaminen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mahdollistamiseksi -hankkeelle (MHS 23.10.2023). Hankkeella rahoitetaan koordinaatiota ja toteutetaan rannikon maakuntien liittojen toisen merialuesuunnittelukierroksen ensimmäinen osa. Lisäksi ympäristöministeriö on sitoutunut rahoittamaan koordinaatioon palkattavan erikoissuunnittelijan yhdeksi vuodeksi (2024).

Toimintaympäristössä on Suomen ensimmäisen merialuesuunnitelman hyväksymisen jälkeen tapahtunut muutoksia: EU-säädökset ovat uusiutuneet, merellisen energiatuotannon tavoitteet ovat kasvaneet, ilmastonmuutos on edennyt arvioitua nopeammin, merenkulun ja merellisen ruoantuotannon merkitys mm. huoltovarmuuden näkökulmasta ovat kasvaneet. Edellä mainituista syistä myös yhteensovittava ja osallistava merialuesuunnitelma tulee tarkistaa asetuksessa säädettyä 10 vuotta nopeammassa aikataulussa.

Merialuesuunnittelu-yhteistyön koordinaatioryhmän tavoitteena on, että suunnitelman valmisteluaineisto voidaan laittaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti lausunnoille ja osallisten kommentoitavaksi vuonna 2026. Tavoitteena on, että suunnitelmaehdotus valmistuu vuoden 2026 aikana rannikon maakuntien maakuntavaltuustojen hyväksymiskäsittelyitä varten.

Lisätietoa: www.merialuesuunnittelu.fi, www.merialuesuunnitelma.fi

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää osaltaan käynnistää Uudenmaan liiton ja Kymenlaakson liiton yhteisen merialuesuunnitelman päivittämisen Suomenlahdelle.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi
Asiantuntija Kaarina Rautio

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Maakuntahallitus 27.04.2026 § 62

Strateginen lähtökohta

Merialuesuunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia, mutta strategisena kehittämissasiakirjana se tukee aluekehitystyötä sekä alueidenkäytön suunnittelua, kuten maakuntakaavoitusta. Samalla merialuesuunnittelutyö tuottaa tietoa merellisten toimialojen tarpeista ja mahdollisuuksista, meriympäristön arvoista sekä edistää merellisten toimintojen yhteensovittamista.

Merialuesuunnittelulla edistetään osaltaan Uudenmaan liiton strategisten linjauksien toteuttamista. Merialuesuunnittelutyö tukee maakuntaohjelman kaikkia kolmea painopistettä: ympäristöviisautta, innovatiivisuutta ja onnellisuutta.

Selostus

Suomen ensimmäinen merialuesuunnittelukierros toteutettiin rannikkomaakuntien liittojen ja ympäristöministeriön kanssa yhteistyössä vuosina 2017–2020. Toimintaympäristössä on sen jälkeen tapahtunut suuria muutoksia: EU-säädökset ovat uudistuneet, merellisen energiatuotannon tavoitteet ovat kasvaneet, ilmastokysymykset ovat korostuneet, merenkulun ja merialueiden merkitys huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta on kasvanut. Päivitystyön käynnistämisestä on päätetty rannikkomaakuntien liittojen hallituksissa keväällä 2024 (Uudenmaan maakuntahallitus 26.2.2024).

Rannikkojen liitot ovat valmistelleet suunnitelman alustavaa luonnosta, ja tavoitteena on lähettää se julkisesti kommenteille kesäkuussa 2026. Sidosryhmille suunnattu kommenttipyyntö lähetetään keskitetysti Varsinais-Suomen liitosta. Toukokuun maakuntahallitukseen on tavoitteena tuoda esitys kommenttikierrokselle lähettämisestä.

Syksyn aikana valmistellaan merialuesuunnitelman varsinainen luonnos saadun palautteen perusteella. Merialuesuunnitelman luonnos asetetaan

julkisesti nähtäville sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla ja samalla pyydetään lausunnot viranomaisilta, merellisiltä sidosryhmiltä ja asiantuntijaorganisaatioilta. Kuulemiskierros ajoittuu vuoden 2027 alkupuolelle. Tavoitteena on, että maakuntavaltuustot hyväksyvät merialuesuunnitelman vuoden 2027 loppuun mennessä.

Merialuesuunnitelman sisältö

Suunnitelma kuvaa rannikon maakuntien liittojen johdolla muodostettua yhteistä näkemystä merialueen tulevan kestävän käytön suuntaviivoista. Merialuesuunnittelussa tarkastellaan merellisten käyttäjien tarpeita ja pyritään sovittamaan ne yhteen. Prosessissa huomioidaan 11 merellistä teemaa:

- energia
- kaivannaisala
- kalastus
- vesiviljely
- kulttuuriperintö
- maanpuolustus
- matkailu ja virkistys
- meriliikenne
- meriteollisuus
- meriympäristö
- sininen bioteknologia

Merialuesuunnittelua läpileikkaavat teemat ovat:

- Euroopan vihreän kehityksen ohjelma
- ilmasto- ja ilmastoviihde merialuesuunnittelu
- merellinen monikäyttö
- kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus.

Suunnitelma osoittaa merkittäviä ja potentiaalisia alueita. Suunnitelman merkinnät eivät ole aluevarauksia, ja toimintaa voi olla myös muilla kuin suunnitelmassa tunnistetuilla alueilla. Kartan parina ovat merkintäkortit, joissa kuvataan merkintöjen sisältö, perusteet sekä annetaan suunnitteluperiaatteiden kautta suosituksia jatkosuunnitteluun ja alueiden käyttöön.

Suomenlahden suunnitelma-alue

Suomenlahden suunnitelma-alueesta ovat vastuussa Uudenmaan ja Kymenlaakson liitot. Suomenlahdella toimivalla merilogistiikalla on suuri merkitys alueelle. Kartalla osoitetaan merenkulun alueet, satamat ja kansainväliset toiminnalliset yhteydet. TEN-T-verkosto esitetään yhteyksinä ja satamina. TEN-T-ratkaisu on päivitetty v. 2024 uudistuneen asetuksen mukaiseksi. TEN-T on Euroopan laajuinen liikenneverkko, joka koostuu vuoteen 2030 mennessä rakennettavasta ydinverkosta ja vuoteen 2050 mennessä rakennettavasta kattavasta verkosta. Tavoitteena on turvallinen ja kestävä EU:n liikennejärjestelmä, joka edistää ihmisten ja tavaroiden saumatonta liikkumista.

Meriluonnon näkökulmasta suunnitelmassa tuodaan esiin merkittävät vedenalaiset luontoarvot (EMMA-alueet) ja ekologiset yhteydet. Lisäksi rajat ylittäviä ekologisia yhteyksiä Itämerellä on päivitetty. Matkailun ja virkistymisen osalta suunnitelma vastaa aikaisempaa, mutta teemaa on tarkasteltu myös uuden ekosysteemipalveluaineiston näkökulmasta. Kulttuuriarvoina kartalla osoitetaan merellisten kulttuuriarvojen tihentymiä.

Kalastusalueita on täydennetty kartalla kattamaan paremmin eri pyyntimuodot: rannikon verkkokalastusalueet, troolikalastusalueet ja rysäpyynti. Vesiviljely on Suomenlahdella ristiriitainen teema veden heikentyneen tilan ja kalankasvatuksen lisäämiseksi asetettujen tavoitteiden vuoksi. Nykyisessä suunnitelmassa on osoitettu kansallisen sijainninhjaussuunnitelman perusteella vesiviljelyn, lähinnä kalan jatkokasvatuksen, potentiaalisia alueita. Uudenmaan osalta ei tehdä alustavaan luonnokseen vielä muutoksia, vaan odotetaan uuden päivitetyn kansallisen sijainninhjaussuunnitelman vahvistamista.

Energiasektorin osalta suunnitelmassa on huomioitu energiansiirron tarpeet, ml. sähkönsiirto ja vetyverkosto. Merkintöjä on kartalla merkittävästi yleispiirteistetty turvallisuuskulmat huomioon ottaen. Toisin kuin muilla suunnittelualueilla, Suomenlahdelle ei osoiteta energiantuotannon osalta merituulivoiman kehittämiseksi potentiaalisia alueita, koska maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet sekä Natura 2000 -alueet ja muut luontoarvot rajoittavat merituulivoiman laajamittaista kehittämistä. Suunnitelman strateginen linjaus on, että laajamittaiselle merituulivoimalle parhaiten soveltuvat alueet sijaitsevat muualla kuin Suomenlahdella.

Merkittävät hukkalämmön lähteet ja monikäytön potentiaaliset alueet osoitetaan Suomenlahdella erityisalueina, joita Uudellamaalla on Loviisan ydinvoimala, Porvoon Kilpilahti ja tulevaisuudessa mahdollisesti Inoon Joddböle. Lisäksi suunnitelmassa tunnistetaan Suomen ainoa EU:n ja Naton ulkoraja Kymenlaakson itäisellä merialueella. Rajaan liittyy turvallisuuspoliittisia tavoitteita, toimintoja rajoittavia tekijöitä, yhteensovittamisen tarpeita sekä rajaturvallisuuteen ja -valvontaan liittyviä toiminnallisia ja alueidenkäyttöllisiä tarpeita.

Eri teemojen ja toimialojen lisäksi suunnitelmassa on käytössä vyöhykejako: 1) rannikkovyöhyke, 2) sisäsaaristo ja sisimmät rannikkovedet, 3) ulkosaaristo ja ulommat rannikkovedet ja 4) avomeri. Vyöhykkeiden avulla kuvataan eri alueille sijoittuvia toimintoja ja niiden erityispiirteitä sekä annetaan suunnitteluperiaatteiden kautta suosituksia eri vyöhykkeillä tapahtuvaan jatkosuunnitteluun ja alueiden käyttöön.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi alustavan suunnitelmaluonnoksen.

Esittelijä

maakuntajohtaja Tuija Telén

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Suvi Silvennoinen

Maakuntahallitus 25.05.2026
61/06.03.01/2024

Strateginen lähtökohta

Merialuesuunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia, mutta strategisena kehittämissasiakirjana se tukee aluekehitystyötä sekä alueidenkäytön suunnittelua, kuten maakuntakaavoitusta. Samalla merialuesuunnittelutyö tuottaa tietoa merellisten toimialojen tarpeista ja mahdollisuuksista, meriympäristön arvoista sekä edistää merellisten toimintojen yhteensovittamista.

Merialuesuunnittelulla edistetään osaltaan Uudenmaan liiton strategisten linjauksien toteuttamista. Merialuesuunnittelutyö tukee maakuntaohjelman kaikkia kolmea painopistettä: ympäristöviisautta, innovatiivisuutta ja onnellisuutta.

Selostus

Maakuntahallituksen huhtikuun kokouksessa merkittiin tiedoksi merialuesuunnitelman päivitystyön tilannekatsaus. Toukokuun maakuntahallituksen kokoukseen tuodaan esitys alustavan suunnitelmaluonnoksen kommenttikierrokselle lähettamisestä.

Rannikon maakuntien liitot ovat valmistelleet Suomen merialuesuunnitelman alustavan luonnoksen ja tavoitteena on asettaa se julkisesti kommentteille 16.6. - 31.8.2026 väliseksi ajaksi. Sidosryhmille suunnattu kommenttipyyntö lähetetään keskitetysti Varsinais-Suomen liitosta, jossa toimii merialuesuunnittelun yhteistyön koordinaatio.

Uudenmaan liitto vastaa yhteistyössä Kymenlaakson liiton kanssa Suomenlahden suunnitelmasta. Jokaisella suunnittelualueella on oma suunnitelmakarttansa ja siihen liittyvä suunnitteluratkaisuteksti, joka kuvaa ja perustelee suunnitelman sisältöjä. Merkintäkortit ovat koko Suomen merialuesuunnitelmalle yhteiset. Niissä kuvataan kunkin merkinnän sisältö, perusteet sekä annetaan suunnitteluperiaatteiden kautta suosituksia jatkosuunnitteluun ja alueiden käyttöön. Päätösesityksen liitteenä on Suomenlahden suunnitelmakartta ja suunnitteluratkaisuteksti sekä merkintäkortit. Lisäksi oheismateriaalina on laaja kalvoesitys merialuesuunnitelman taustoista ja Suomenlahden suunnitelman ratkaisusta.

Alustavan suunnitelmaluonnoksen kommentoinnin avuksi tullaan rakentamaan karttapalvelu ja verkkosivusto, joiden kautta aineistoihin on helpompi tutustua. Kaikille avoin kommentointimahdollisuus on avoinna merialuesuunnittelun sivuilla merialuesuunnittelu.fi kesän ajan.

Syksyn 2026 aikana valmistellaan merialuesuunnitelman varsinainen luonnos saadun palautteen perusteella. Vuoden 2027 alkupuolella on tavoitteena asettaa merialuesuunnitelman varsinainen luonnos sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla julkisesti nähtäville. Samalla pyydetään lausunnot viranomaisilta, merellisiltä sidosryhmiltä ja asiantuntijaorganisaatioilta. Tavoitteena on, että maakuntavaltuustot hyväksyvät merialuesuunnitelman vuoden 2027 loppuun mennessä.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- merkitä tiedoksi merialuesuunnitelman valmistelutilanteen,
- osaltaan valtuuttaa Varsinais-Suomen liiton pyytämään kommentit sidosryhmiltä merialuesuunnitelman alustavasta luonnoksesta.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Suvi Silvennoinen

Liitteet

Liite 12 MERSU Kartta Suomenlahti alustava luonnos 2026; MHS 25.5.2026

Liite 13 MERSU Merkintäkortit alustava luonnos 2026; MHS 25.5.2026

Liite 14 MERSU Suunnitteluratkaisut Suomenlahti alustava luonnos 2026; MHS 25.5.2026

Oheismateriaali

Merialuesuunnittelu ja alustava suunnitelmaluonnos 2026; MHS 25.5.2026

Maakuntahallitus

25.05.2026

74

Reilusti edellä – Uusimaa-ohjelman 2022-2025 seurantaraportti

Maakuntahallitus 25.05.2026

186/07.00.00.00/2026

Selostus

Valtuustokausittain laadittava lakisääteinen maakuntaohjelma linjaa aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa. Pitkän aikavälin strategiaan linjauksiin perustuva maakuntaohjelma tavoittelee ekologisesti kestävästä, taloudellisesti vastuullista ja sosiaalisesti oikeudenmukaista maakuntaa.

Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntaohjelman ”[Reilusti edellä - Uusimaa-ohjelman](#)” vuosille 2022–2025 kokouksessaan joulukuussa 2021. Maakuntaohjelman visio ”reilusti edellä” perusidea oli kehittää Uuttamaata koko Suomen parhaaksi ja tuoda menestyksellämme hyvinvointia koko maalle sekä kansainvälisesti. Vision mukaisesti Uusimaa on reilusti kokoaan suurempi maakunta.

Uusimaa -ohjelman toimeenpanoa on ohjannut sen kolme painopistettä.

1. Ympäristöviisas Uusimaa
  - Kärkitavoite: Uusimaa on reilusti edellä ilmastonmuutoksen hillinnässä – tavoitteena olla hiilineutraali maakunta vuonna 2030.
2. Menestyvä Uusimaa
  - Kärkitavoite: Uusimaa on reilusti edellä taloudellisessa kilpailukyvyssä – tavoitteena on nostaa Uudenmaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen osuus 5 prosenttiin maakunnan bruttokansantuotteesta.
3. Onnellisten Uusimaa
  - Kärkitavoite: Uusimaa on reilusti edellä hyvinvoinnissa – tavoitteena saavuttaa Uudellamaalla 80 prosentin työllisyysaste vuoden 2030 loppuun mennessä.

Uusimaa-ohjelman 2022–2025 kärkitavoitteet muodostivat koko ohjelman toimeenpanon sekä toteutumisen seurannan ytimen. Ohjelman toteutumisen tilannekatsaus annettiin vuosittain maakuntahallitukselle. Lisäksi kärkitavoitteiden toteumaa ja kehittämistarpeita on käsitelty vuosittaisissa, lakisääteisissä maakunnan ja valtion välillä käytävissä aluekehittämisen keskusteluissa.

Uusimaa-ohjelman toteutuskausi päättyi vuoden 2025 lopussa. Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi uuden maakuntaohjelman valtuustokaudelle 2026–2029 kokouksessaan 9.12.2025.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää esittää maakuntavaltuustolle, että se merkitsee Reilusti edellä – Uusimaa -ohjelman 2022-2025 seurantaraportin tiedoksi.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Tuija Telén

Oheismateriaali

Uusimaa-ohjelman toteutumisen seurantaraportti; MHS 25.5.2026

Maakuntahallitus

25.05.2026

75

Liikennehankkeiden edunvalvonnan priorisointi

Maakuntahallitus 25.05.2026

Maakuntahallitukselle esiteltiin aamukoulussa 13.4.2026 Uudenmaan liiton asiantuntijoiden valmisteleva kooste liikennehankkeista, joita erityisesti priorisoitaisiin Uudenmaan liiton edunvalvonnassa. Hallitus kävi hankkeista evästyskeskustelun aamukoulussa 11.5.2026. Saadun palautteen perusteella on aineisto viimeistelty hyväksyttäväksi. Kooste kuvaa edunvalvonnan painopisteitä, ei edunvalvontatyön kokonaislaajuutta. Liiton asiantuntijatyö kattaa liikenneverkon kehittämistarpeet laaja-alaisesti myös tässä listauksessa mainitsemattomien hankkeiden osalta.

Lista edunvalvonnassa priorisoitavista liikennehankkeista on valmisteltu rinnan hallitusohjelmatavoiteluonnosten kanssa, koska niissäkin painottuu saavutettavuuteen liittyvät teemat. Listaan on nostettu Uudenmaan kannalta ajankohtaisimmat ja merkittävimmät hankkeet, jotka ovat osa vasta suunnitteluvaiheessa ja osa lähempänä toteutusta. Mukana on myös väyliä ja ratoja, jotka tarvitsevat merkittäviä kunnostus- ja kehittämistoimia. Prioriteettikori 3 sisältää Helsingin seudun osalta hankkeita, jotka ovat mukana voimassa olevassa MAL-sopimuksessa. Prioriteettikoreittain hankkeet eivät ole tärkeysjärjestyksessä.

Esitys Uudenmaan liiton liikennehankkeiden edunvalvonnan tärkeysjärjestykseksi:

Prioriteetti 1. Toteutetaan Lentorata

Prioriteetti 2. Tiivistetään Uudenmaan yhteyttä eurooppalaisiin liikennekäytäviin

- Länsirata
- Rantarata (kunnostaminen, Inoon pistoraitteen suunnittelu)
- Itärata (suunnittelu)
- Helsinki-Tallinna rautatietunneli (suunnittelu)

Prioriteetti 3. Vahvistetaan Uudenmaan satamia ja logistiikkayhteyksiä

- Valtatie 25 - Kantatie 55
- Valtatiet 3 ja 4 (Vt 4 suunnittelu)
- Keski-Uudenmaan poikittaiset logistiikkayhteydet
- Kantatie 50 (Kehä 3)
- Kantatie 51
- Hyvinkää-Hanko rata

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää liikennehankkeiden edunvalvonnan priorisoinnit.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Heini Peltonen

Maakuntahallitus

25.05.2026

76**Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteet 2027**

Maakuntahallitus 25.05.2026

106/07.00.04.00.00/2026

Selostus

Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteissa on huomioitu ajankohtaisia ja Uudellemaalle tärkeitä teemoja. Tavoitteet on valmisteltu Uudenmaan liiton asiantuntijatyönä ja niissä on huomioitu kunnilta erikseen pyydetty evästyksiset hallitusohjelmataavoitteisiin. Tavoiteluonnos sekä koonti kuntien evästyksistä on esitelty maakuntahallituksen aamukoulussa 13.4.2026. Lisäksi tavoitteista on käyty evästyskeskustelu maakuntahallituksen kokouksessa 27.4.2026.

Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteissa esitetään teemoittain kärkitavoitteet, muut tavoitteet ja halutut hallitusohjelmakirjaukset.

Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteiden teemat ja kärkitavoitteet ovat seuraavat:

Teema 1. Vahvistetaan Uudenmaan kansallista ja kansainvälistä saavutettavuutta

Kärkitavoite: Toteutetaan lentorata

Teema 2. Panostetaan vihreään kasvuun ja Uudenmaan innovaatiokykyyn

Kärkitavoite: Investoidaan kasvua tuottavaan vihreään siirtymään

Teema 3. Turvataan polut koulutukseen, työhön ja hyvään arkeen

Kärkitavoite: Lisätään Uudenmaan korkeakoulutuksen aloituspaikkoja ja resursseja

Teema 4. Tehdään Uudestamaasta ympäristöviisauden edelläkävijä

Kärkitavoite: Edistetään luontopositiivisuutta elinvoimaa kasvattaen

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää hyväksyä Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteet 2027 liitteen mukaisesti.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mikko Myllymäki

Liitteet

Liite 15 Uudenmaan hallitusohjelmatavoitteet 2027 ; MHS 25.5.2026